

POSTANOWIENIE

14 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

na posiedzeniu niejawnym 14 listopada 2023 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa A.K.

przeciwko Bank [...] spółce akcyjnej w W.

o ustalenie,

na skutek skargi kasacyjnej Bank [...] spółki akcyjnej w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie

z 12 maja 2022 r., I ACa 848/21,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od pozwanego na rzecz powódki tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego 5 400 (pięć tysięcy czterysta) zł z odsetkami wynikającymi z art. 98 § 1¹ k.p.c. za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 maja 2022 r. Sąd Apelacyjny w Lublinie oddalił apelację pozwanego Banku od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 22 września 2021 r. ustalającego nieistnienie stosunku prawnego wynikającego z bliżej oznaczonej umowy kredytu hipotecznego w walucie wymienialnej (CHF).

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, pozwany wskazał przyczyny kasacyjne określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Jego zdaniem w sprawie wystąpiło istotne zagadnienie prawne, wyrażające się w pytaniu, czy przy dokonywaniu oceny klauzul przeliczeniowych, tj.

klauzul przewidujących stosowanie kursu kupna do wypłaty kredytu lub kursu sprzedaży do spłaty rat kapitałowo-odsetkowych, wynikającego z tabeli kursowej Banku, z perspektywy abuzywności, należy uwzględnić, że art. 111 ust. 1 pkt 4 Prawa bankowego daje (i dawał w czasie zawierania umowy) bankowi podstawę do ustalania kursów w tabeli kursowej banku i żaden przepis prawa nie przewidywał w dacie zawarcia umowy kredytu obowiązku wskazywania w jej treści sposobu ustalania kursów walut, a w konsekwencji umowy o kredyt denominowany odzwierciedlały ówczesnie obowiązujący model ustawowy i w tym zakresie powinny być wyłączone spod oceny z perspektywy abuzywności zgodnie z art. 1 ust. 2 Dyrektywy Rady 93/13?

W ocenie skarżącego w sprawie istnieje też potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów w odniesieniu do umów kredytów denominowanych, tj. art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w związku z art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13, art. 1 pkt 1 lit. a i art. 4 ustawy antyspreadowej w związku z art. 385¹ § 1 k.c., art. 69 ust. 1 i 2 ustawy Prawo bankowe. Rozbieżności te odnoszą się do ustalenia następujących kwestii:

A) Czy w świetle prawidłowej wykładni art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w związku z art. 6 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13 możliwe jest dalsze wykonywanie umowy kredytu denominowanego po wyeliminowaniu z niej, uznanych za abuzywne, klauzul przeliczeniowych:

- bez wypełnienia powstałej w ten sposób luki w umowie, z zachowaniem pozostałych postanowień umownych,

- poprzez wypełnienie powstałej w ten sposób luki w umowie zastosowaniem art. 358 k.c.,

- poprzez wypełnienie powstałej w ten sposób luki w umowie zastosowaniem art. 56 k.c. w związku z art. 41 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. - Prawo wekslowe, czy też prawidłowa wykładnia art. 385¹ § 1 i § 2 k.c. w związku z art. 6 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13 prowadzi do wniosku, że eliminacja klauzul przeliczeniowych z umowy kredytu denominowanego winna prowadzić do upadku (nieważności) całej umowy kredytu, z uwagi na brak możliwości dalszego jej wykonywania?

B) Czy w świetle prawidłowej wykładni art. 3851 § 1 i § 2 k.c. w związku z art. 6 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13 dla ustalenia skutków abuzywności postanowień umownych istotne (decydujące) znaczenie ma wola konsumenta, którego oświadczenie w tym przedmiocie ma także decydujące znaczenie dla kierunku rozstrzygnięcia sądu?

C) Czy prawidłowa wykładnia przepisu art. 1 pkt 1 lit. a) oraz art. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 385¹ § 1 k.c. oznacza, że wejście w życie ustawy antyspreadowej z dniem 26 sierpnia 2011 r. potwierdziło ważność umów o kredyt denominowanych zawartych przed dniem wejścia w życie ww. ustawy i zawartych w nich postanowień oraz wykonalność umów tego typu, które nie określały zasad ustalania kursu wymiany na potrzeby stosowania umowy kredytu i wyeliminowało abuzywny charakter postanowień umownych, czy też prawidłowa wykładnia wskazanych artykułów nie wyłącza możliwości powoływania się na abuzywność klauzul związanych ze sposobem określania kursu waluty, po jakim ma być dokonywana wypłata kredytu i spłata rat kapitałowo - odsetkowych, zawartych w umowach kredytów denominowanych, które podpisane i realizowane były jeszcze przed wejściem w życie tej nowelizacji?

D) Czy w świetle wykładni art. 69 ust. 1 i ust. 2 ustawy Prawo bankowe prawidłowym jest przyjęcie, że Umowa kredytu denominowanego zawarta przed wejściem w życie ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw, nie precyzująca zasad ustalania kursów wymiany walut, odpowiada treści ówczesnie obowiązującego art. 69 Prawa bankowego i jako taka jest ważna, czy też brak ustalenia w Umowie zasad określania kursów wymiany walut oznacza, że Umowa taka nie spełnia wymogów z art. 69 Prawa bankowego i jako taka jest nieważna?

E) Czy w świetle wykładni art. 69 ust. 1 i ust. 2 ustawy Prawo bankowe prawidłowym jest przyjęcie, że Umowa kredytu denominowanego zawarta przed wejściem w życie ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw, określa świadczenie kredytobiorcy względem kredytującego, albowiem kwota i waluta kredytu wskazana w Umowie wyznacza

zakres zobowiązania kredytobiorcy, a wypłata tej kwoty i jej spłata w innej walucie niż waluta kredytowania i brak uregulowania w Umowie zasad ustalania kursów walut, nie wpływa na brak elementu treści czynności prawnej wymaganego w świetle art. 69 ust. 1 i 2 Prawa bankowego i nie determinuje ważności tej czynności prawnej na gruncie art. 58 § 1 k.c., czy też wypłata i spłata kredytu określonego w walucie CHF w innej walucie niż waluta kredytowania bez jednoczesnego określenia w Umowie zasad ustalania kursów wymiany walut stanowi o braku określenia świadczenia Banku i świadczenia kredytobiorcy i o braku essentialia negotii Umowy kredytu Bankowego?

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarżący, który jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinien odpowiednio sformułować zagadnienie prawne, wskazać przepisy prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawić argumentację jureddyczną uzasadniającą

możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz świadczą o istotności tego zagadnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11; z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl.; z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.). Zagadnienie jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 września 2012 r., II CSK 180/12, niepubl. oraz z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14), wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.).

Zagadnienia i wątpliwości wykładnicze wskazane przez pozwanego nie czynią zadość wskazanym wymaganiom.

Pierwsze z zagadnień nie ma poważnego charakteru, gdyż jest jasne, że art. 111 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (tekst jedn. Dz. U. z 2002 r., Nr 72, poz. 665 ze zm.; dalej - "Prawo bankowe") nie jest przepisem dyspozytywnym, który ma kształtować treść stosunku umowy kredytu, a w szczególności determinować kształt mechanizmu waloryzacyjnego w zakresie kursu walutowego miarodajnego dla przeliczeń, co dopiero pozwalałoby odwołać się do domniemania, że ów kształt był wynikiem należytego wyważenia ogółu praw i obowiązków stron przez ustawodawcę i wyłączałoby kontrolę abuzywności zgodnie z art. 1 ust. 2 dyrektywy 93/13 (por. też motyw 13 dyrektywy 93/13 oraz wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 21 marca 2013 r., w sprawie C-92/11, RWE Vertrieb AG przeciwko Verbraucherzentrale Nordrhein-Westfalen e.V., pkt 26 i n.).

Pozostałe zaś wątpliwości wykładnicze zostały już wystarczająco wyjaśnione w orzecznictwie Sądu Najwyższego.

Przed wszystkim Sąd ten wielokrotnie wyjaśniał, że w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu denominowanego w walucie obcej umowa ta nie może wiązać stron w pozostałym zakresie ani jako kredyt złotówkowy (z oprocentowaniem obliczanym na podstawie wskaźnika

LIBOR/SARON), ani jako tzw. kredyt czysto walutowy. W szczególności bowiem wskazuje się, że utrzymanie takiej umowy jako kredytu czysto walutowego prowadziłoby do niedopuszczalnego zniekształcenia woli stron, która ukierunkowana była od początku na wypłatę kredytu w walucie krajowej (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2022 r., II CSKP 694/22, niepubl., z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22 i II CSKP 405/22, niepubl., z 20 maja 2022 r., II CSKP 713/22 i II CSKP 943/22, niepubl., z dnia 26 maja 2022 r., II CSKP 650/22, niepubl. i z dnia 24 czerwca 2022 r., II CSKP 10/22, niepubl.).

Sąd Najwyższy wielokrotnie wypowiadał się również co do warunków, jakie muszą być spełnione, aby luka powstała w wyniku upadku klauzuli abuzywnej – powodująca upadek umowy - mogła być wypełniona innym unormowaniem, zwracając w szczególności uwagę, że zależy to (m.in.) od decyzji konsumenta, że chce być chroniony przed upadkiem umowy (por. w szczególności wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 3 października 2019 r., C-260/18, Kamil Dziubak, pkt 55-56, z dnia 2 września 2021 r., C-932/19, OTP Jelzálogbank i in., pkt 48 oraz z dnia 8 września 2022 r., C-80/21, C-81/21 i C-82/21, D.B.P., pkt 74, z dnia 16 marca 2023 r., C-6/22, M.B. i in., pkt 43-45, teza; por. też postanowienie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 17 listopada 2021 r., C-655/20, Marc Gómez del Moral Guasch przeciwko Bankia SA, pkt 48-52; por. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2023 r., II CSKP 617/22, niepubl.), która to przesłanka nie jest *in casu* spełniona (powódka aprobowwała upadek umowy). W tym kontekście wypowiadał się też co do niedopuszczalności zastąpienia niedozwolonych postanowień kursowych przez sięgnięcie do art. 69 ust. 3 Prawa bankowego, wykładni oświadczeń woli (art. 65 k.c.), art. 41 Prawa wekslowego albo art. 358 § 2 k.c. (por. w szczególności wyroki Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 2022 r., II CSKP 395/22, niepubl., z dnia 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22, z dnia 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22 i z dnia 27 kwietnia 2023 r., II CSKP 1027/22 oraz tam przywoływane orzecznictwo).

Sąd Najwyższy wyjaśnił już także, jakie znaczenie dla możliwości dalszego obowiązywania umowy po usunięciu z niej niedozwolonego postanowienia umownego ma wola konsumenta, wskazując najpierw, że abuzywność klauzuli może prowadzić do upadku całej umowy, jeżeli bez tej klauzuli obowiązywanie

umowy jest prawnie niemożliwe w świetle prawa krajowego, przy czym decydujące jest podejście obiektywne, wykluczające dopuszczalność uznania sytuacji jednej ze stron umowy za kryterium rozstrzygające o dalszym losie umowy (por. w szczególności wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, z. B, poz. 20 i z dnia 8 marca 2023 r., II CSKP 617/22, niepubl. oraz uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego - zasada prawna - z dnia 7 maja 2021 r., III CZP 6/21 i tam przywoływane orzecznictwo; por. też np. wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 15 marca 2012 r., C-453/10, Jana Pereničova, pkt 33-34, z dnia 14 marca 2019 r., C-118/17, Zsuzsanna Dunai, pkt 40, 51, z dnia 26 marca 2019 r., C-70/17 i C-179, Abanca Corporación Bancaria, pkt 57, z dnia 3 października 2019 r., C-260/18, Kamil Dziubak i Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG, pkt 39-41, z dnia 29 kwietnia 2021 r., C-19/20, I.W. i R.W., pkt 83, 89, z dnia 2 września 2021 r., C-932/19, JZ przeciwko OTP Jelzálogbank Zrt., OTP Bank Nyrt. i OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt, pkt 49-50 oraz z dnia 8 września 2022 r., w połączonych sprawach C-80/21, C-81/21 i C-82/21, E.K. i in. przeciwko D.B.P., pkt 67, 74), a następnie - że sąd może podjąć środki zaradcze zmierzające do utrzymania umowy tylko pod warunkiem (jest to jeden z warunków), iż całkowity upadek umowy naraża konsumenta na „szczególnie niekorzystne konsekwencje”, w świetle okoliczności istniejących w czasie sporu lub możliwych wówczas do przewidzenia (por. wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 3 października 2019 r., C-260/18, Kamil Dziubak, pkt 51 oraz z dnia 8 września 2022 r., w połączonych sprawach C-80/21, C-81/21 i C-82/21, D.B.P., pkt 67), z uwzględnieniem rzeczywistych i bieżących interesów konsumenta i z zastrzeżeniem, że do celów tej oceny decydująca jest wola wyrażona przez konsumenta w tym względzie” (por. wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 3 października 2019 r. w sprawie C-260/18, Kamil Dziubak, pkt 55-56, z dnia 2 września 2021 r., C-932/19, OTP Jelzálogbank i in., pkt 48, z dnia 8 września 2022 r., w połączonych sprawach C-80/21, C-81/21 i C-82/21, D.B.P., pkt 74 oraz z dnia 16 marca 2023 r. w sprawie C-6/22, M.B.,U.B.,M.B. przeciwko X S.A. (M.B. i in.), pkt 43-45, teza; por. też postanowienie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 17 listopada 2021 r., C-655/20, Marc Gómez del Moral Guasch przeciwko Bankia SA, pkt 48-52;

por. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2023 r., II CSKP 617/22, niepubl.); przy czym z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wynika też, że jeżeli sąd poinformował konsumenta w sposób obiektywny i wyczerpujący o skutkach prawnych oraz szczególnie szkodliwych skutkach ekonomicznych, jakie może mieć dla niego unieważnienie umowy, sąd ten nie może, po uwzględnieniu jego woli stwierdzenia nieważności umowy, sprzeciwić się zrzeczeniu się przez niego ochrony przyznanej im przez dyrektywę 93/13 (por. wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 8 września 2022 r., w połączonych sprawach C-80/21, C-81/21 i C-82/21, D.B.P., pkt 78 w związku z pkt 74-75 i z dnia 16 marca 2023 r. w sprawie C-6/22, M.B.,U.B.,M.B. przeciwko X S.A. (M.B. i in.), pkt 43, teza).

Sąd Najwyższy wskazywał też wielokrotnie, że skutków abuzywności klauzul ryzyka walutowego i klauzul kursowych (przeliczeniowych) w żaden sposób nie podważyła ustawa z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 165, poz. 984; dalej – „ustawa antyspreadowa”). W szczególności w uzasadnieniu wyroku z dnia 25 lipca 2023 r., II CSKP 1487/22 (niepubl.), nawiązując do swego wcześniejszego orzecznictwa (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17, OSP 2019, z. 12, poz. 115 i z dnia 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18), stwierdził, że przepisy Ustawy antyspreadowej nie stwarzają jednoznacznych podstaw do przyjęcia, iż ich przedmiotem regulacji były klauzule abuzywne, a celem - sanowanie ich wadliwości i ewentualnie związanej z tym bezskuteczności całej umowy. W szczególności w przepisach tych nie przewidziano zastąpienia klauzul abuzywnych – *ex lege* i *ex tunc* - skonkretyzowaną regulacją zastępczą, która korzystałaby z domniemania, że owe konkretne rozwiązania są wynikiem należytego wyważenia ogółu praw i obowiązków stron przez ustawodawcę i wyłączała kontrolę abuzywności zgodnie z art. 1 ust. 2 dyrektywy 93/13. Z art. 4 ustawy antyspreadowej zaś wynika wprost, że nowe przepisy nie dotyczyły już spłaconej części kredytów zaciągniętych przed dniem jej wejścia w życie. Jeżeli zatem umowy te zawierały klauzule abuzywne i na ich podstawie konsument spełnił świadczenia, były to świadczenia nienależne. W odniesieniu do części kredytu, która pozostała do spłacenia, ustawodawca przewidywał stosowanie art. 69 ust. 2 pkt 4a, art. 69 ust. 3 oraz art. 75b Prawa

bankowego, czyli przede wszystkim nakładał na bank obowiązek określenia w umowie – przez stosowną, bezpłatną zmianę uprzednio zawartej umowy kredytowej - szczegółowych zasad określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu, oraz przewidywał, że kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo-odsetkowych oraz dokonać przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w walucie obcej. Być może ustawodawca zakładał, że owa bezpłatna zmiana umowy (uszczegółowienie zasad ustalania kursu wymiany walut oraz przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu) oraz zagwarantowanie kredytobiorcy możliwości dokonywania spłat kredytu w walucie obcej będzie oddziaływać nie tylko *pro futuro*, ale także sanować wadliwe klauzule umowne. Jednakże zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej założenie to mogłoby zostać urzeczywistnione jedynie wówczas, gdyby owa zmiana umowy stanowiła wyraz następczej „świadomej i dobrowolnej” rezygnacji kredytobiorcy-konsumenta z powoływania się na abuzywność postanowienia i zgody na jego zastąpienie postanowieniem dozwolonym, co zakłada jednak, że przy uzgadnianiu tej zmiany konsument był świadomy abuzywności postanowienia i wynikających z niej konsekwencji (por. wyroki Trybunału z dnia 9 lipca 2020 r., C-452/18, XZ, pkt 28-29 i z dnia 29 kwietnia 2021 r., C-19/20, I.W. i R.W., pkt 49, 59; por. też uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego - zasada prawna - z dnia 7 maja 2021 r., III CZP 6/21 i tam przywoływane orzecznictwo); *in casu* zmiana taka w ogóle nie miała miejsca. Wynikające z art. 4 Ustawy antyspreadowej rozróżnienie na już spłaconą i jeszcze nie spłaconą część kredytu oraz zastosowanie do części niespłaconej nowych przepisów wskazuje, że ustawodawca w ogóle nie brał pod uwagę sytuacji, w której w następstwie wadliwości klauzul przeliczeniowych umowa nie mogła obowiązywać *ab initio*, co może być odczytywane jako argument na rzecz tezy, iż obowiązywanie to było możliwe. Rzecz jednak w tym, że byłoby to możliwe tylko w razie uznania, iż *ab initio* luka po klauzuli abuzywnej podlegała wypełnieniu jakąś wystarczającą, sprawiedliwą (nieabuzywną) regulacją zastępczą albo w razie przyjęcia, że w następstwie wyeliminowania abuzywnych klauzul indeksacyjnych umowę należało

traktować od początku jak zwykłą umowę o kredyt złotowy. Zaaprobowanie zaś któregośkolwiek z tych rozwiązań – pomijając już nawet wynikające z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej rygorystyczne przesłanki dopuszczalności zastąpienia klauzul abuzywnych (por. w tej kwestii szczegółowo wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2023 r., II CSKP 303/22) – czyniłoby zbędnym czy wręcz niedopuszczalnym wprowadzenie do takiej umowy regulacji przewidzianych w art. 69 ust. 2 pkt 4a, art. 69 ust. 3 oraz art. 75b Prawa bankowego, skoro dotyczą one tylko umów o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty obcej. Dlatego też należy uznać, że w art. 4 Ustawy antyspreadowej chodziło o doprecyzowanie na przyszłość reguł ustalania kursu wymiany walut oraz nieodpłatne umożliwienie dokonywania spłat kredytu bezpośrednio w walucie obcej, i że miał on na względzie umowy ważne oraz klauzule dozwolone, choć podlegające doprecyzowaniu. Trafnie bowiem wskazuje się, że samo umożliwienie spłaty bezpośrednio w walucie obcej (por. art. 69 ust. 3 oraz art. 75b Prawa bankowego) ma sens także w przypadku mechanizmu indeksacji skonstruowanego prawidłowo (element konkurencji między sprzedawcami waluty), a z drugiej strony nie rozwiązuje problemu dotyczącego określenia kursu, po którym przeliczona została kwota kredytu oddawana do dyspozycji kredytobiorcy.

Sąd Najwyższy zajmował się także wiele razy kwestią oceny umów kredytu denominowanego w walucie obcej (indeksowanego do takiej waluty) w świetle przepisów Prawa bankowego i związanych z tym konsekwencji (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18 oraz z dnia 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22, niepubl.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił, jak w sentencji.

(K.L.)

[a]